

Binnen de vaste commissie voor Defensie hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Defensie over de geannoteerde agenda ten behoeve van de informele Raad Buitenlandse Zaken met de Ministers van Defensie op 26 augustus 2020.

De voorzitter van de commissie,
Aukje de Vries

De griffier van de commissie,
De Lange

Inhoud	blz.
I Vragen en opmerkingen uit de fracties	2
* Inbreng van de leden van de VVD-fractie	2
* Inbreng van de leden van de D66-fractie	2
* Inbreng van de leden van de GroenLinks-fractie	3
II Reactie van de Minister	4

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

Inbreng van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de informele Raad Buitenlandse Zaken (RBZ) met de Ministers van Defensie op 26 augustus aanstaande. Zij hebben hierbij nog enkele vragen.

De Minister schrijft dat het strategisch kompas als een instrument richting kan geven aan de ontwikkeling en implementatie van verschillende EU-defensie initiatieven. Geldt dat dan bijvoorbeeld voor het Europees Defensiefonds (EDF)? Zo ja, gaat het strategisch kompas dan bepalend worden voor de projectkeuze van het EDF? Gaat het geld uit het EDF pas uitgekeerd worden wanneer het strategisch kompas is voorgelegd aan de Raad, volgens de Minister in de eerste helft van 2022?

Verder vragen deze leden aan de Minister of bij het opstellen van het strategisch kompas ook wordt samengewerkt met de NAVO. Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet?

Tot slot hebben de leden van de VVD-fractie kennisgenomen van de zojuist ontvangen antwoorden op schriftelijke vragen over nationale cofinanciering van bedrijven in de defensie-industrie (ingestuurd op 13 juli 2020). De leden van de VVD-fractie vinden het goed om te lezen dat de mogelijke financieringsopties voor het EDF worden uitgewerkt en zien graag dat hiermee vaart gemaakt wordt. Wanneer verwacht de Minister deze opties duidelijk in kaart te hebben? Ziet de Minister in dit kader ook mogelijkheden om gebruik te maken van andere financieringsopties, zoals economische stimuleringsmaatregelen om uit de coronacrisis te komen of rijksbrede gelden voor verduurzaming zoals bijvoorbeeld elektrisch varen?

Inbreng van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennis genomen van de geannoteerde agenda informele Raad Buitenlandse Zaken (RBZ) Defensie van 26 augustus a.s. en van het verslag van de videoconferentie RBZ Defensie van 16 juni 2020. Deze leden hebben nog enkele vragen aan de Minister.

De leden van de D66-fractie vragen zich af wat de pijnpunten zijn voor de nieuwe aangescherpte *commitments* van PESCO (*Permanent Structured Cooperation*) en vragen de Minister wat de Nederlandse inzet is bij deze informele bijeenkomst om er voor te zorgen dat er in de eerstvolgende formele bijeenkomst overeenstemming wordt bereikt. De leden van de D66-fractie stemmen in met de keuze en het scala van thema's in de strategische evaluatie van PESCO. Wat is de Nederlandse inzet wat betreft weerbaarheid (van de burger) als een overkoepelend onderwerp dat terugkomt bij verschillende thema's, zoals cyber en pandemieën? Dezelfde leden steunen de inzet van het kabinet om meer coherentie te brengen tussen de verschillende EU defensie-initiatieven. Daarbij vragen

deze leden aan het kabinet hoe zij de concrete adviezen van de Hoge Vertegenwoordiger (HV) prioriteren en welke adviezen leidend zullen zijn voor de concrete Nederlandse inzet tijdens de bijeenkomst.

De leden van de D66-fractie zijn verheugd met het feit dat zowel DAMEN, TNO als MARIN op de voorgrond betrokken zijn bij het EDIDP 2019 project *Future naval platforms and related technologies*. Daarbij willen dezelfde leden aan de Minister vragen wat de hoogte is van deze *grant* en met welke buitenlandse bedrijven en organisaties deze Nederlandse bedrijven gaan samenwerken.

De leden van de D66-fractie staan positief ten opzichte van het European Peace Facility (EPF) initiatief. Kan de Minister aangeven wat het totale EPF-budget is, hoe deze is opgedeeld en hoe dit budget zal worden ingezet? Kan de Minister aangeven of deze EU defensieontwikkeling betrokken wordt bij de Defensievisie van de Minister?

De leden van de D66-fractie zien het idee van een strategisch kompas als een goede hoeksteen voor verdere Europese defensiesamenwerking. Welke organisaties zijn betrokken bij het opstellen van een dreigingsanalyse? Is hier al voortgang op geboekt en zijn hier ook Nederlandse denktanks bij betrokken? Waarom wordt er specifiek gekozen voor de *Single Intelligence Analysis Capacity (SIAC)*? Dezelfde leden lezen dat dreiging vaak verschillend wordt begrepen en geïnterpreteerd. Wat zijn de lidstaten waarmee Nederland gemakkelijk optrekt wat betreft defensie-cultuur en begrip van dreiging en dreigingsanalyse? Voorziet het kabinet de mogelijkheid dat de definitie van dreiging van lidstaten zo ver uiteenloopt dat een strategisch kompas in de praktijk niet kan leiden tot concrete missies en samenwerkingsinitiatieven? Aansluitend vragen de leden van de D66-fractie wanneer de Minister verwacht dat de Raad de *terms of reference* voor het strategisch kompas vastlegt, zal dit in november 2020 zijn?

De leden van de D66-fractie lezen dat de vier grootste landen van de EU en ook de Visegrad Groep in cluster samenwerken aan een gezamenlijk standpunt rondom het strategisch kompas. Is het conform de Nederlandse inzet om ook in zo'n soortgelijk cluster terecht te komen?

Tot slot hebben de leden van de D66-fractie nog enkele losse vragen. Wat is de Nederlandse inzet omtrent de juridische status van het strategisch kompas? Wat betekent het MFK-akkoord volgens het kabinet voor de toekomstige EU-defensiesamenwerking?

Inbreng van de leden van de GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinks-fractie hadden graag in een eerder stadium kennis willen nemen van de geannoteerde agenda voor de RBZ-Defensie. Deze leden hopen dat de Minister in het vervolg rekening wil houden met het feit dat de Kamer, zeker in recesperioden, enige tijd nodig heeft om stukken door te kunnen nemen.

Operationeel vermogen

Het Duitse voorzitterschap wil onder meer inzetten op het versterken van de operationele capaciteiten van de EU, waaronder het cyberdomein. De leden van de GroenLinks-fractie moedigen het versterken van de cyberdefensie van de EU zeer aan. Deze leden vragen of het Duitse voorzitterschap concrete plannen heeft voor het versterken van deze capaciteit, en zo nee, of de Minister verwacht dat het Duitse voorzitterschap nog met plannen komt op dit punt. Ook vragen deze leden of Nederland de inzet van het Duitse voorzitterschap steunt.

Op de voorgaande Raad is gesproken over de Europese Vredesfaciliteit (EPF). Veel lidstaten zouden de wens hebben uitgesproken voor een snelle afronding van de onderhandelingen rond het EPF. De leden van de

GroenLinks-fractie vragen of er inmiddels voortgang is geboekt, en wat de Nederlandse positie is ten aanzien van de waarborgen en mitigerende maatregelen die bij het EPF worden opgenomen. Welke waarborgen en mitigerende maatregelen zijn voor Nederland onontbeerlijk? Deze leden vragen de Minister of zij reeds een inschatting kan maken van wanneer een akkoord over het EPF kan worden verwacht.

Operatie IRINI

Tijdens het AO over de RBZ d.d. 13 juli jl. zegde de Minister van Buitenlandse Zaken aan de Kamer toe dat het kabinet nog voor het einde van het zomerreces een brief zal versturen met daarin haar besluit over het al dan niet uitbreiden van de Nederlandse bijdrage aan operatie IRINI. De leden van de GroenLinks-fractie vragen of de Minister aan kan geven aan welk materieel operatie IRINI momenteel nog behoefte heeft, en of de regering nog steeds voornemens is om op korte termijn een besluit te nemen over de omvang van de Nederlandse bijdrage.

Verplaatsing Amerikaanse troepen in Europa

De leden van de GroenLinks-fractie begrijpen dat de president van de Verenigde Staten voornemens is een groot aantal troepen uit Duitsland terug te trekken vanwege zijn kritiek op het Duitse uitgavenpatroon ten aanzien van defensie. Deze leden vragen de Minister om een appreciatie van wat dit voornemen, mits uitgevoerd, zal betekenen voor de veiligheidspositie van de EU.

II Reactie van de Minister